46ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 362 Կ. ՊՈԼԻՍ, 1902 ՅՈՒՆԻՍ 20/ՅՈՒԼԻՍ 3 ՇԻՆԳՇԱԲԹԻ 26 ՐԷՄԻԻԼ ԷՎՎԷԼ, 20 ՅՈՒՆԻՍ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պաղչ Ալի մահալէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքիար

ՀԱՅԱԳԻՐ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزیتهدر
اداره‌خانهسی: باب عالی جادهسنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ,
Մէկ տարուան աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ" ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՌՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԵՐ

Ամառը եկած է ալ, ամէն մարդ, այր թէ կին, պարն թէ օրիորդ, ցուցացադրութեան համար պատրաստուած ծաղիկներ կը պարտաւորուի, հագուստներու մասէներ կ'ուղղեն իրարմէ, կը հանեն ու չեն հաներ։ Բայց ինչ որ ալ ըլլայ կ'ուզեն վայելել ընութեան սքանչելիքները, և ընութեան հետ մրցիլ դիմանալու համար կը պնդուին ու կը ոգեւորուին ժամանակ մը ծածկուլ տունով իրենց ներքին ագեղութիւնը։

Արդուզարդով զբաղող արհեստաւորներ, դերձակներ ու դերձակուհիներ, ամառուան երկար օրերուն մէջ փոթ ու խստիւ գործ պիտի հանձնեն. իրենց արհեստագիտական ճաշակը պիտի ցուցադրեն, այսինչ պարմանին և այսինչ օրիորդին վրայ, դրամ շահելով ոչ քալամ ընելու համար միայն. դամայն։

Ամէն տուն խստակրութեան ատարկայ եղած է այսինչին շրջազգեստը, այսինչին գլխարկը, այսինչին կօշիկը և այսինչ հարուստին ուսեղդիր զարդը, պոռն ու անպարանջնոց մասնին ու օղը։ Հոն որոշումներ կ'ըլլան իրենց պարտասելիք հագուստին և գլխարկին, ապպրելիք կօշիկին համար տունի մեծին ուղղեալ ակնարկութիւններով անոնցմէ դրամ խլելու համար։ Այս միջոցին տունին հարսին ու աղջիկները ի մեծ ժրաջանութեամբ իրենց ծնողաց, իրենց ամուսնոյն հաճոյակատար ըլլալու համար անոնց բերնէն դուրս թռած ամէն հրաման կը կատարեն։

Դրացիներ իրարու այցելութեան կ'երթան օրինակել տալու և օրինակուելու համար, խրատելու և խրատուելու համար։

Ամառնային պտոյտներու, զբօսավայրերու մեծ ցուցահանդէսին ներկայացուցիչները պիտի ըլլան անոնք, զիրար պիտի գերազանցեն աչքառու երեւոյթ եր պիտի հանդիսացնեն, մըրցումի պիտի մտնան զիրենք դիտող աչքերը իրարմէ կորզելու համար։ Դեղեցիկներ իրենց հետ ընկեր ունենալ կ'ուզեն ոգեղներ, աղուոր հագուողներ իրենց հետ կ'ուզեն անոնցմէ հագուստով կիներ։ Իրենց մրցումին մէջ պիտի յաղթողին թէ ոչ. վերջէն կը գիտնան իրենք երբ մրցման ցուցահանդէսը վերջանայ։

Երբ այս ամէնը կը նկատարեն գիտէն ոգեաբ որ իրենց արտաքին երեւոյթին համար մը կը սուրայ որ էն մեծ ցուցադրիչը կ'ըլլայ իրենց բարքին, նկարագրին և ատիճանին։ Գիտէն արդեօք որ կիները կը սիրուին ու կը հրապուրեն, ոչ թէ իրենց արդուզարդին, գլխարկի գարգանակին, շպարին, ապարանջանին ու օղին, այլ միայն և միայն ընութեան իրենց շնորհած անդամներուն համաչափաւոր ներդաշնակութեանը համար, իրենց բնական գեղեցկութեանը համար ըսել կ'ուզեմ, և իրենց անձին վրայ տիրապետող այն շնորհալի հովին, իրենց «էյիրին»ութեանը համար։

Բացատրեմ, մտի՛կ ըրէք։ Ենթադրենք որ միջակ բնական գեղեցկութեամբ կնոջ մը ընկերացած եմ և կամ գեղեցկի մը, անանկ որ հագուստն ու արդուզարդն անոր վրայ հիանալիօրէն կ'արտափայլի, իր ծանրագին անդուսովը, ոսկեթել հիւսկէնէ գլխարկովը և իր սարօքը։ Այդ միջոցին իրաւի գեղեցիկ կնոջ մը կը հանդիպիմ, շնորհք իր քալուածքին, շնորհք իր շարժուածքին, և շնորհք իր դիմագծութեան մէջ լեփլեցուն, որուն վրայ ի տես դրուած ըլլայ հագուստ մը իր համեմապարզութեանը մէջ, զերծ բոլորովին մարդկային արուեստակեալ գեղեցկութենէ, անմիջապէս ալիր իրեն կը ձգէ, (ներեցէք որ ամէն բան ինծի կը վերագրեմ և կը խնդրեմ որ այլընդայլոյ մեկնութիւններ չտաք). կ'ապշիմ, կը սքանչանամ, կը հիանամ և եթէ ան ալ այս վիճակս կուգէ, կ'ուզի, կը յոխորտայ, և աւելի ուժ մը կուտայ իրեն նուիրուած բնական պարգեւին, և ինքնին երջանիկ կը համարի բնութեան գեղեցկութեան արժանի անդամն եղած ըլլալուն համար։

Ինչ բան և ինչ խարիսխ կայ այս երկու ցուցադրութիւններուն միջեւ, մին իրեն քաշել կ'ուզէ իր աւելագիր զարդովը, միւսն իրեն առանձնայատուկ գեղեցկութեամբը։ Ա՛լ յաղթեցաւ մրցման մէջ։ յայտնի է թէ երկրորդը։ Ուրեմն տառացկան, արուեստակեալ, և աւելագիր պէրանքներն անոր տակ ծածկուած գեղեցկութիւններն անդամ կը նսեմացնեն և ոգեղութիւններն ալ ծիծաղելի կը դարձնեն. և պէրազարդ խեղանդամներն իսկ, փոխանակ իրենց վրայ արգահատանք հրաւիրելու ծաղրնշանակ կ'ըլլան, հակառակ մարդկային կամքին։

Երբ այս ամէնը, գոնէ ինծի համար, ճշմարիտ են, դատապարտելի են անոնք որոնք այդ աւելադրութեանց համար չուայլորէն ծախքերու կ'ենթարկուին, վատնելով ի զուր իրենց դրամը «ճիճիպիճիներու»։

Այս տողերը գրել հարկ համարեցի կարդալով դատ մը որ վերջերս տեղի ունեցաւ Եւրոպայի դատարաններէն միոյն մէջ, զոր բացաւ դերձակ մը օրիորդի մը դէմ, որ չորս տարուան մէջ 330,000 ֆրանքի ապառիկ շրջազգեստներ գնած էր։

Զենք կարծեր որ այդքան մեծ գումարներ ծախսուին մեր մէջ վաղանցիկ բաներու համար, սակայն չենք ալ կասուտար որ, անոր մանրանկարները չգտնուին մեր հասարակութեան մէջ։ Մենք ալ մեր կարգին մեր հարատութեան ներածին չափ, չըսեմ աւելի, չուայլ ծախքեր և ի զուր դրամներ կը վատնենք, որոնց կարգէն եմ նաև ես, գնուածներ կ'ընենք ապառիկ ու կանխիկ, շրջազգեստ կը չինենք, իր պարզութեանը մէջ չենք թողուր, արուեստին ճարտարութիւնն ու վեհութիւնը կը սպասենք ժապաւէններու, ժանեակներու տեղատարափին տակ, ցոյցունքներ ու սերնուս, փունջ մը կուրծքերնուս, տանթէներ անոր շուրջը, տարթէներ թեւերնուս ծայրը տաքածուն ձեռքերնուս վրայ, ֆառպէլաներու անհամար շարք մը քղացքներու վրայ, գորտէլայի դէզ մը շրջազգեստին փեռեկին վրայ, որոնք, ինչպէս ըսինք, ոչ միայն կերպասին ընդարձակութիւնը կը կորսնցուցեն այլ նոյն իսկ մեր ինքնութիւնը։

Եթէ ըսեմ որ ասոնք ալ ուշադրութեան առարկայ չեն դառնար, չարաչար սխալած կ'ըլլամ. ասոնց ալ կը նային, սա տարբերութեամբ միայն որ այլեւս հիացում չկայ, այլ ծաղր և ծիծաղ։

Ինչպէս վերը ըսինք, գեղեցկութիւնը և պատշաճութիւնը ամբողջութեան մը մասերուն համաչափաւոր ներդաշնակութեան մէջ կը բնակի։ Ուստի ինչ պէտք է ընենք մրցման մէջ յաղթելու։ Դիմանալու ենք անպատճառ հանրութեան մէջ մեր դիրքը, մեր ատիճանը, ինչ ընտանիքէ ըլլալիս, ինչ գործով զբաղելիս, և ասոնց համեմատ ներդաշնակութիւն տալու ենք հագուստի ու կապուստի։ այնպիսի գլխարկ մը դնելու ենք և այնպիսի պլուզ մը և շրջազգեստ մը հագնելու ենք որ հանրութեան մէջ մեր գրաւած ատիճանին յարմարի, և անկէ վերջ մտնելու ենք ամառուան սա ցուցահանդէսին մէջ, անոր մասը կազմելու իրաւամբ։ Մեր մրցումը պարզութեան և արուեստին ճարտարութեանը մէջ փընտրելու ենք, հակառակ պարագային կը նմանինք փիղին, որ առաջին անգամ և թերեւս երկրորդ անգամ տեսնողներուն իսկ ծիծաղը կը շարժէ. իր մեծդի մարմնին վրայ փոքրիկ աչքեր և պոչ մը կրելուն համար որոնք փիղին մեծութեան հետ խտոր կը համեմատին և ներդաշնակութիւնը խանգարելու պատճառ կ'ըլլան, պարզապէս տգեղ կ'ըլլան։

Հակառակ այս պարզասիրութեան տակայն կը յորդորեմ որ ամէն մարդ իր գիտցածը ընէ, ծախսէ որչափ որ կրնայ, նոյն իսկ չուայլորէն, որովհետեւ մեր այդ պէրասիրութեան շնորհիւ, պէրավաճառներ պիտի շահին ու պիտի ապրին և անանց հետ կապ ունեցող շատ մը գործաւորներ։

Ասոր համար կ'ուզէք պէրասէր եղէք, կ'ուզէք պարզասէր։

ՊԱՇԳԱԼԷԻ ՈՐԲԱՆՈՑԸ

Արժանահաւատ անձ մը Պաշգալէի որբանոցը այցելած ըլլալով մեզի ղրկած է յետագայ գրութիւնը.—

«Այս որբանոցին մէջ կը պատսպարուին 28 որբ, երկու ապասուհի, մէկ ծառայ և մէկ տնօրէն ուսուցիչ՝ Մ. Մկրտիչեան էֆ.։ իսկ չենք երկարիր և յաճախ է, տեղին երեւելի չենք երէն մէկը։

Որբանոցին խնամքը կանոնաւորութեամբ կատարուելուն, Հոգաբարձութիւնը համերաշխ է որբանոցին բոլոր պաշտօնեաներուն հետ։ Որբերը ուտեստը առատուն և կէս օրին՝ գոհացուցիչ և անոյշարար է։ իսկ Լրիկուները թերեւս մը կը կեցակրուին՝ առողջապահիկ օրէնքներու և կանոններու համաձայն։ Ձերմակեղէնները գոհացուցիչ են, կոկիկ և մաքուր։ Ճաշարանը վայելուչ կարգաւորութիւն մը ունէր։ Կթան անասնեղէններ գնուած են և պիտի գնուին 10 ոսկիի արժէքով, այս օրերս երկու ընտիր կովեր միայն ունէին, սակայն բոլոր թէ քանի հատ մը ձա պիտի գնուէր։ Որբերու ննջարանը վերնայարկն է, երկու ընդարձակ սրահներ, ուր մաքրութիւնը կը տիրէ։

Ուսման առարկաներն էին, Հայերէն, Օսմաներէն, թուագիտութիւն, աշխարհագրութիւն, իրագիտութիւն, կրօնք, գեղագրութիւն, գծագրութիւն և երգեցողութիւն, բացի օսմաներէնէ դպր Մաշատուր էֆ. Աւծրունեան վերնոյներս սկսած էր երեք կարգերուն՝ ձրիապէս, բոլոր դասերն ալ տնօրէնին վրայ են։

Որբանոցը ունի հինգ բաժանում, Երկու դասարան ծաղկոցի, երեք դասարան նախակրթարան։ Բարձրագոյն կարգին մէջ միայն մէկ աշակերտ կուսանի հայերէն՝ Պեռիկեանի Գ. ընթացքը բարկանութիւնը, թուրքերէն, թուագիտութիւն, չափական դրութիւն և այլն՝ ծրագիրին համաձայն։

Որբերու ընթրոյական վիճակը աղէկ է. և դիտողութեան առարկայ չէ եղած բնաւ։ Օրուան 24 մասերը չափուած են, և ամէն բան ժամացոյցով կը կատարուի։

Աշխարհիկ մանրանկար մը պիտի տեսնես երբ այցելես սա որբանոցը։ Որբանոցը այլեւայլ մասերու բաժնուած է, զանազան պաշտօնեաներու յանձնուած են որբերը, որոնք կը փոխուին տասնօրեայ օրն անգամ մը, որբերուն գործնական առնին անտեսութեան դաս մըն է այս բանը։

Հոն գտնուած միջոցիս Մաղաք էֆ. Պուլղեան իր ներկայութեամբ քալելուց թէ պաշտօնեաները և թէ որբերը անոնց գուրգուրանքով մը և մեկնեցաւ գէպի Վան։

Ս. Պարթարքին որոշու

եթէ տարկային օրինաբեր գոյութիւնն ալ գայ, որով մենք երկու պարագային ալ մեր բաղձացեալ նպատակին հասած կ'ըլլանք։ Փորագիր կէս կոֆֆներն ևս իրենց կարգին գործ ունենալով՝ չպիտի ստիպուին «մէկ ձեռքով երկու ճնճղուկ բռնելու» անախորժ հարկին տակ գտնուիլ։

Ե. Զգոյշ հսկողութեան տակ առնուլ անհատներ, որպէս զի պատժոյ արժանի գործուածներ գործելով, չկոտրեն արհեստաւորի արժանիքն ու համբաւը...։

Այս բոլորը իրականանալէ վերջ, արդեօք ինչ անման նորութիւններով չպիտի ծաղկի արհեստը Վանայ մէջ, առաւել նրբանալով և յառաջդիմելով։ Եւ ոսկերչութիւնը, այժմեան այդ ցամքած տունքը դարձեալ պիտի լեցուի քաղցրահամ կաթով, իր առատութեամբ սնուցանելով բազմաթիւ ընտանիքներ, որոնք այժմ իրենց պապակով կը մրկին։

* *

Բայց այժմ երբ դեռ գոյութիւն չունին այդ երջանկաբեր օրէնքները, ապրի՛ւ ընթերցող, բերկրախառն զարմացում մը չպիտի ունենաս երբ աւելամ քեզ թէ, այո՛, ոսկերչութիւնը բուն իսկ այդ կործանիչ պարագաներու տակ յառաջդիմական քայլեր կ'առնէ։ Արդարեւ հրաշալի պարագայ մը։ Այդ երեւոյթը արդիւնք է կարգ մը հմուտ ձիրքերով օժտեալ, և բանիբուն վարպետներու ճշմարիտ մրցման արգասիք. «ես միշտ պիտի աշխատիմ ազնուացնել արհեստս նորանոր գեղեցիկ անակնկալներով, հոգ չէ թէ չեն գնահատուիր անոնք, բայց օր մը չէ օր մը պիտի գնահատուին» գեղեցիկ և պատուաբեր սկզբունքին։

Մխիթարութիւններէ և քաջալերութենէ բոլորովին զուրկ մեր արհեստաւորներու մէջէն պարագ կը զգամ ընել հոս այն անձերը որք իրենց պատուաբեր գոյութեամբ պարծանք եղած են և կը լինին ոսկերիչ անանձին և Վանեցոց առհասարակ։

Հին նշանաւոր վարպետներէն դեռ ողջ են Յովհաննէս աղա Գոյումճիպաշեանը։ Աւետիս աղա Տ. Սարգիսեանը, որ ոսկերչութիւնն ու փորագրութիւնը Վանայ մէջ յառաջդիմելու գործին մէջ՝ մեծ մաս ունի, իր առաջնակարգ և բազմաթիւ աշակերտներով. Կալամգարեան Մարգար աղան որ առաւել կ'ընարէ պարապ նստիլ՝ քան թէ պակաս գնով ապրանք շինել։ Ի մէջ հնոց և նորոց, Մկրտիչ աղա Խանիկեանը որ երկու տարի առաջ ասնաֆ պաշի ընտրուեցաւ, ուղղամիտ և ժպտող անձնաւորութիւն մը որ եթէ իր պաշտօնին վայել կտրուներութիւն ունենայ կրնայ օգտակար դառնալ ասնաֆին։ Աւագեան Տիգրան աղան, որ բնաւորութեան մշտագարմն զբաղթութեան հետ արուեստին ձիրք ալ ունի։ Պէրպէրպաշեան Մկրտիչ և Թուշեան Գէորգ աղաներ, սիլինոր կոչուած մեքենայի հետ ունին նաև պատուաւոր դիրք մը ասնաֆի մէջ։ Իսկ նոր վարպետներու մէջ ամէնէն փայլունն է Պ. Յովհաննէս Պողոսեանցը որու գործերու մասին կ'արժէ խօսիլ տարբեր ժամանակ։ Ապա Գոյումճիպաշեան Պ. Գէորգը, որ դարձեալ ձիրք ունի իր արուեստին մէջ։ Զմոռնանք նաև հոս յիշել այն լուսահոգի վարպետները, որոնք աշխարհէն հրաժարած են։ Անոնց մէջէն անուանի էին աղնիւն Պ. Միսաք Թուշեանը, Խանիկեանի երբեմնի աշ բաղուկը, Գոյումճիպաշեան Վարդան աղան և Կալամքարեան Յովհաննէս և Կարապետ աղաները։

Հայ արհեստաւորը՝ իր պատմական բնածին ուշիմութեամբ ու սրամտութեամբ՝ երբ այսպիսի խաղերու մէջ, զուրկ չըլլար կատարեալ մինչև իսկ կիսատ ուսմունքէ կը ծնի փայլուն, հանճարեղ վարպետներ գործի մարդիկ, արդեօք յառաջդիմական ինչ աննկարագրելի թռիչներ պիտի գործէր, այն պարագայէն երբ վերցուէին խաղեր, երբ գնահատուէին ձիրքեր։ Ի միջի այլոց մենք այն եզրակացութեան կուգանք որ եթէ մեր մէջ պակասութիւնները քննադատուածի չափ ձիրքերն ալ վարձատրուէին, քանի՛ հրաշալի գիւտեր պիտի գային բարձրացնել նեղութեան և անողոք աղքատութեան տակ խոնարհած ճակատներն ոսկերիչներու որոնք ամէն պարագայի մէջ իրենց աշխատող ձեռքով միայն կը պարծին, խառն անմբռնելի տոկունութեան հետ։ Մենք ևս հաստատ համոզուած ենք որ Եւրոպացի հնարագէտները, որք ամէն դիւրութիւն կը վայելեն, տաղանդ հասակէն կրթուելով ուսմանց և գիտութեանց մէջ, մեզ նման հապարակ մահկանացուներ են և աւելի ոյժեղ մեզ կը պակսի միայն ուսում, յաջող պարագաներ, գնահատում և վարձատրութիւն։

Մինչև հաշուով Վանայ ոսկերիչ ասնաֆը տարուոյ մը մէջ կրնայ արտադրել 400-500 օխայի չափ արծաթեայ ապրանքներ, կէսէն աւելին դուրս արտածելով։

Ասնաֆպաշին որու անունը տուինք քիչ առաջ, չյուսացուած տաքութեամբ մը ընտրուեցաւ, և անակնկալելի սառնութեամբ մը պաղեցաւ։ Ոչ ասնաֆ և ոչ ալ ասնաֆ պաշին գործնականի մէջ քայլ մը չառին։ Անոր արդիւնքը եղաւ սոսկ ասնաֆպաշիի մը ընտրութիւն և աւելի ոչինչ։ Անկանոնութիւնք կը շարունակուին ցարդ, որք չատ չանցած ապրանաց գնոյն չափազանցօրէն անկման պատճառաւ, յուսահատութիւն առթելու ատիճան հիմնովին պիտի խախտեն կարող, հեղինակաւոր և պատիւ գտած վարպետներու դիրքն անգամ։ Եթէ չփութան օր առաջ աղատել արհեստը վերահաս կործանումէն։

Ուրեմն սիրելի ասնաֆներ. ձեռք ձեռքի տուած՝ պաշտպան կանգնինք այն արհեստին որ ցարդ մեզ կերակրած է։ Չկորսնցնենք այն պատուաբեր անունը՝ որ անոր չնորհիւ վաստրկած ենք, մանաւանդ երբ գեղարուեստ մըն է բառին բուն նշանակութեամբ և գեղարուեստի մը կործանումը մահացու մեղք է։

Ո. Հ. Տ.

ՎԵՐՋ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԷՏՈՒԱՐՏ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՆԳԼԻԱՑԻՈՑ ԸՐԱԾ ՇԱԽՔԵՐԸ

Եթէ հաւատ ընծայենք պաշտօնական տեղեկագիրներուն, ամէն յոյս կը ներշնչեն որ թագաւորին հիւանդութիւնը հետզհետէ դէպ ի բարւոքում կ'ընթանայ, որուն հետեւանքով մօտերս բոլորովին պիտի ապաքինի։ Արդէն բժիշկներն ալ վերջերս յայտարարեցին թէ մէկ քանի օրէն պիտի կրնան վճռաբար ըսել թէ թագաւորը իր նախկին վիճակը պիտի վերստանայ։ Հակառակ տակաւ այս լաւատես տեղեկագիրներուն, լրագիրները այնպիսի տեղեկութիւններ օրը օրին կուտան ժողովուրդին որոնք յուսոյ նշոյլ մը առթելէ աւելի, թագաւորին այս դրծրախտ օրերուն աւելի երկարձգումը կը յայտնեն։ Այս երկու լաւատես ու յոռետես տեղեկութիւններէն կարելի չէ արդեօք հետեւցնել որ թագաւորին վիճակը տեսնուածին չափ յուսալից չէ և պաշտօնական շրջանակներու մէջ յուզումը պէտք եղածին չափ դադրած չէ։

Հիմա որ տակաւին առաջին տագնապալից վայրկեանները անցած են մասամբ, և ժողովուրդը համոզուած է որ թագադրութեան հանդէսներուն յետաձգումը վերջնական է՝ սկսած է դրաղիլ և փնտռել որ ո՞վ պիտի ըլլայ պատասխանատուն այնքան ծախքերուն, որոնց գումարը 12 միլիոնի կը հասնի։ Թագադրութեան հանդէսին նախորդ օրը եղած գործողութիւնը. ո՞չ. այլ, կ'ըսեն, այն բժիշկները՝ որոնք թագաւորին շաբաթ մը առաջ ունեցած հիւանդութիւնը չատ թեթեւ ներկայացուցին և պարզ, աննշան անհանգստութիւն մըն է ըսին, և ապէն յոյս ներշնչեցին պատճառ ըլլալով անագին ծախքերու դուռերու բացման։ Ցաւանի է թէ բժիշկները կարելի միջոցները ձեռք առին մեծ յուզումներու պատճառ չըլլալու համար ժողովուրդին, որ այնքան անձնուիրութիւն ցոյց կուտայ, համակրութիւն և ցաւ կը զգայ իր թագաւորին այս դժբախտ կացութեան համար, բայց միւս կողմէ նորանոր յուզումներու պատճառ եղան ենթարկելով ժողովուրդը, ինչպէս ըսինք, աներեւակայելի ծախքերու։

Հակառակ այս ամէնուն Անգլիոյ ժողովուրդը կը սիրէ յուսալ թէ բժիշկներուն ամէն օր 4 անգամ տուած տեղեկագիրները կատարեալ և յուսալից են և ճշգրտօրէն կը պարզեն թագաւորին վիճակը, որ մէկ քանի օրէն կատարելապէս ապաքինելով, իր հիւանդութեան առթիւ յառաջ եկած դրամական տագնապին դարման մը պիտի տանի, փրկելով ուղղակի կամ անուղղակի պատասխանատուները, որոնք անուշչա միշտ բարեցակամութեամբ չարժեցան։

ՊՕԷՐ ԳԵՐԻՆԵՐ

«Դանտա» փոխադրանաւը, Ս. Հեղինէ կղզիէն 478 պօէր գերի առնելով, Եշ. օր մեկնեցաւ։ Պոէրները չատ ուրախ էին և անգլիական դրօշներ կը կրէին իրենց ձեռքը։ Կղզիին կառավարիչը քանի մը քաջալերական խօսքեր ուղղեց իրենց, ուրկէ վերջ ամէնքն ալ անգլիական ազգային երգը երգեցին։

ՄԱՀՈՒԱՆ ՊԱՏԻԺ

Սոլոմոն Վան Ան, որ Հայտէլպէրկի մօտ ինը ամիս առաջ խարդախութեամբ ապանեց հարիւրապետ Մէյրը, հրացանի բռնութեամբ անցեալ Դշ. օր։ Հարիւրապետ Մէյր բանագնացի դրօշով կ'երթար զարնուած ժամանակ։

ԶՕՐԱՎԱՐ ՊՕԹԱ

Զօրավար Պօթա նեղացեր է Անգլիացիներուն, որոնք Թերթերուն մէջ իրեն մասին հրատարակած են թէ, Պօթա ըսած ըլլայ որ իր կեանքին ամէնէն երջանիկ օրն էր հաշտութեան պայմանները ստորագրած օրը։ Ընդհակառակը զօրավար Պօթա կ'ըսէ թէ պարտաւորուած միայն ստորագրած է։

ՍԵՆԵԿԱՊԵՏԻ ՄԸ ԽԱՂԱՄԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Զարին սենեկապետը, Օկլեսթ Բոդոսքի, Վարշաւայի թաղարանին մէջ երկրորդ անգամ ըլլալով մէկ միլիոն ռուպլի կորսնցուցեր է։ Այս կորուստը յուզեր է զինքը և որոշեր է յանուն դառնալուն անձնատան ըլլայ, բայց իր սպասաւորէն արգիլուեր է։ Այս նոյն Բոդոսքին է որ անցեալները Վիէննայի մէջ մէկ միլիոն ֆրանք կորսնցուցած էր։

ՕԴՈՄՈՊԻԼԻ ՄՐՑՈՒՄ

Լուր կը արուի թէ Ֆրանց Եղէֆ կայսրը մրցանակ մը պիտի յատկացնէ Բարիզէ Վիէննա օդոմոպիլի մրցման համար։ Այս կայսերական որոշումէն կը հեռաւի թէ օդոմոպիլը հետզհետէ օգտակար պիտի ըլլայ բանակին համար։

ՏԱՍԸ ՏԱՐԵԿԱՆ ԳՐԱԳԷՏ ՄԸ

Բարիզցիք այս պահուս կը սքանչանան աղջկան մը վրայ, որ թէեւ տասը տարեկան է, սակայն գարագրած է քանի մը թատերախաղեր որոնք ցոյց կուտան թէ Օր. Շանմուանար այս է աղջկան անունը, արտակարգ հանճար մը ըլլալու պատրաստուած է։ Օր. Շանմուանա, որ կը ստորագրէ Քարմէն տ'Ասիլվա, անդամ ընտրուեցաւ Բարիզի Թատերագիր հեղինակներու ընկերութեան մէջ, և Մ. Վիքտորիէն Սատու, անցեալ օր, չնորհաւորեց և քաջալերեց զայն յարատեւել։ Աղջիկը իր արտասովոր կարողութիւնը առաջին անգամ ցոյց տուաւ Լոնտոնի մէջ, ուր Էլֆի Զըրչի զայն ներկայացուց Անգլիոյ թագուհիին և Կալլէսի իշխանուհիին, որոնց առջեւ իր չարադրած կտորները արտասանեց անգլիերէն լեզուով։ Մայրը խիստ զարմացաւ անգլիերէն այդ արտասանութեանը համար, որովհետեւ բնաւ այդ լեզուն սորված չէր։ Աղջիկը կ'ըսէ թէ իր միտքը միշտ կ'աշխատի և կը յիշէ թատերական կացութիւններ և դէպքեր։ Կը սիրէ աւելի քաղաքային ժիսորը և ամբոխը, գիւղական կեանքը չի սիրեր։ Քարմէն ձեռնարկած է գրել թատերգութիւն մը կնոջ վրայ ամուսնութենէն առաջ և վերջը։ Դերասանութեան ալ կը հետեւի, որուն մէջ ևս բաւական յաջողութիւն ցոյց կուտայ։

ՀԱՐԱՒԱՑԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Լորտ Քիչնէր, յուլիս 11ին, պիտի հասնի Սաութէմբթն։ Լորտ Քիչնէր պիտի ընդունուի Կալլէսի իշխանին կողմէ Լոնտոնի մէջ։

—Լորտ Քիչնէրի յաջորդը՝ զօրավար Լիթլթըն, Օրանծը և Թրանսվալը բաժներ է 12 շրջանակներու։ Գրուման բանակը 75,000 հոգիէ պիտի բաղկանայ միայն։ Հաշտութեան կնքումէն ի վեր, ոչ է միջադէպ չէ պատահեր Անգլիացիներու և Պօէրներու միջեւ։ Սակայն բաւական մեծ թշուառութիւն կայ։

ՍԱՔՍՈՆԻՈՑ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

Կէորկ թագաւորը, որ Սաքսոնիոյ գահը կը բարձրանայ, գրեթէ եօթանասուն տարեկան է։ Ժան թագաւորին անդրանիկը, ծնած է Տրէզդայի մէջ 1832 օգոստոս 8ին, իր եղբօր Էռնէսթի հետ, որ 1847ին մեռած է, գիտական և զինուորական խնամուած դաստիարակութիւն մը ստացած է։ 1846ին փոխ-տեղակալի պաշտօնով, բարի բանակին մէջ մտած է։ 1849-50ի չրջանին մէջ ինքզինքը տուած է բարձրագոյն գիտութեանց ուսումնասիրութեան, Ցօնի համալսարանին մէջ։ Կէորկ իշխանը չատ անգամ առիթը ունեցած է զինուորական նշանակելի գործունէութիւն մը ունենալու։ 1866ին, մասնակցած է Աւստրիայի և Բրուսիոյ միջեւ մղուած պատերազմին։ Ուրթը գումարտակներուն գլուխը՝ հռչակաւոր դարձած է Գոնիկրացի պատերազմին մէջ։ Սաքսոնիա իր դարձին՝ Սաքսոնիոյ հետեւակազօրքին երկրորդ բաժնին ընդհանուր տեղակալ և հրամանատար կարգուած է։

ԵՐԿՈՒ ՎԵՀԱՊԵՏՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Երկէ գրած էինք այն ցուրտ վերաբերութիւնը զոր ունեցան Վիլհէլմ կայսրն ու Ֆրանց Եղէֆ կայսրն։ Այս ցրտութիւնը կը վերագրուի Բրուսիոյ հետեւած հակալեհական քաղաքականութեան։ Սակայն Պերլինէ հասած կէսպաշտօնական զեկոյց մը կը հերքէ այս կարծիքը։ Ֆրանց Եղէֆ կայսրը առաջին անգամ ինք հանելով Տրէզդայի կայսրանը փափաք յայտներ է Վիլհէլմ կայսրի հետ տեսակցելու բայց այս վերջինին խնդրանքին վրայ, որ խորհուրդ տուեր է իր առողջութիւնը չխանգարելու, ետ կեցեր է այդ մտադրութենէն։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 1 յուլիս.—Առաուն հրատարակուած բժշկական տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ թագաւորը չատ լաւ անցուցեր է գիշերը։ Բնական քունով գնացեր է. ոյժերը աւելցած են։ Առողջական վիճակին ըրած յառաջդիմութիւնները զգալի են ամէն կերպով։

—Իրիկունը հրատարակուած բժշկական տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ թագաւորին առողջական վիճակը միշտ դէպ ի լաւը կը յառաջդիմէ. ախորժակը կ'աւելնայ։ Վիրաբուժական գործողութեամբ բացուած վերքին դարմանումը այնքան ցաւ չի պատճառեր, սակայն ամէնէն փոքր ձիգը յոգնութիւն առաջ կը բերէ։

—Կալլէսի իշխանը, այսօր, այքէ անցուց գաղթական զինուորները։ Ներկայ էին նաև Ալեքսանտրա թագուհին, օտար իշխաններ ու իշխանուհիներ, որոնց մէջ կային Ռուսիոյ ու Յունաստանի գահաժառանգ իշխանները։

—Վերջին լուրերու նայելով Անգլիոյ թագաւորին առողջական վիճակը զգալի բարւոքում մը կրած է։ Վիրաբուժական գործողութեամբ բացուած վերքին ցաւը չատ նուազած է։

ՀՌՈՄ.—Սթէֆանի գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Իտալիոյ թագաւորը, յուլիսին այցելութիւն պիտի տայ Բեդերպուրկի արքունիքին և օգոստոսին ալ Պերլինի։

ՊԵՐԼԻՆ.—Հռոմէն կը հեռագրեն Ուլֆ գործակալութեան թէ Իտալիոյ թագաւորը որ մասնագրութիւն յայտնած էր յուլիսին այցելել Պերլինի և Բեդերպուրկի արքունիքներուն, Վիլհէլմ կայսր փափաքին վրայ, օգոստոսին յետաձգեր է Պերլին տալիք այցելութիւնը որ յուլիսի կէսին պիտի կատարուի։

ԻՄԱՒԼԻԱ.— Ցունիս 21էն 30 Սիւէզի ջրանցքէն անցնող նաւերուն թիւն է 103։ Գոյացած հասոյթն է 2,760,000 ֆր.։

ԲԱՐԻԶ.—Ֆրանսայի Երեսփ. ժողովին մէջ Մ. Կոթիէ առաջարկեց ներում չնորհել Դերեգոյն Ատանին կողմէ գատապարտուածներուն. նաև պահանջեց ստիպողականութիւն տալ իր այդ առաջարկութեանը։ Նախարարապետ Մ. Բոմպ դէմ խօսեցաւ ստիպողականութիւն տալու առաջարկութեան։ Ըսաւ թէ Մ. Կոթիէի բարեկամները միշտ յայտարարած են որ իրենց կարծիքներէն բնաւ չեն հրաժարին։ Նախարարապետը յարեց թէ կառավարութիւնը չի կրնար թող տալ որ նորէն խռովութիւններ ծագին։ (Ծափահարութիւններ)։ Մ. Կոթիէի պահանջած ստիպողականութիւնը մերժուեցաւ 170ի դէմ 330 ձայնով։

—Պուլկարիոյ իշխանը, այսօր, ճաշեց Մ. Լուպէի հետ։

—Ֆրանսայի նախարարաց Խորհուրդը ետ կեցաւ՝ երեսփոխան Մ. Պոտէնը Հնդկաչինի առժամեայ կուսակալ կարգելու գաղափարէն։ Այդ պաշտօնը յանձնեց արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնեաներէն Մ. Պոյի։

ՎԻԵՆՆԱ.— Գերմանիոյ նախարարապետ ֆոն Պիւլով կոմսը։ Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմսը և Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Մ. Բրինէթի, մտերս, Քարլսպատի մէջ պիտի տեսակցին՝ այդ տերութիւնց միջեւ եղած առեւտրական դաշնադրութեանց խընդրին վրայ։

ԲԵՌԼԻՆԱՊՈՒՐԿ.— Ռուսիա որոշեց ընդարձակել իր առեւտրական նաւագնացութիւնը և ապաներու նոր վարժարան մը հաստատել։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

ԱՑՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

2 Յուլիս 1902

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	101 72
Բէյժ	(Tab. Turcs)	322 —
Գոնսոլիտ.	(R. Turque D.)	26 85
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	115 —
Պանք. Օթթ.	1 52 (Banque Ott.)	573 —
Թրանսվալ	(Transvaal)	153 50

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Էտիրնէ վիլայէթի տաբիլինատ Օրթաքէօյ գայմագամլըղը Զորլու գայմագամը իզլէթելու Շաքիր էֆէնտիյէ՝ Նալիճ գայմագամը րիֆաթլու Ճէմալ էֆէնտիյէ թէվֆիզ պույրուլմուշ վէ իճրայի թէսլիֆլէրի մահալլէնա ինպա գելէնմէյ սրը։

ԱՏԼԻՃԷ.—Վան վիլայէթի իսթինաֆ Մահքէմէսի ճէզա Տաիրէսի ռիսաէթի Սիվազ վիլայէթի իսթինաֆ Մահքէմէսի միւտտայի ումումիսի՝ Մուսսալ վիլայէթի իսթինաֆ Մահքէմէսի միւտտայի ումումիսի սալլէզը Ապտիւլէլբաճի Պէտրան էֆէնտիյէ։

ԹԷՊԼԻՂԱԹԸ ՐԷՍՄԻՅԵԷ

Նէվչէհիր Մէքթէպը Ռիւշտիսի մուալիմը էվվէլսիկինէ տարէլմուալիմէն Ռիւշտիէ մէմուրլարընտան Սիւլէյման Թէվֆի էֆէնտի թային վէ թահսիլիճի իճրա իտիլմիշ տիր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԺԱՆՏԱԽՏԸ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Առողջապահական Խորհուրդը որոշեց 1318 յունիս 20էն սկսեալ կ. Պոլսէն թէ՝ ցամաքի և թէ ծովի համբով մեկնող բոլոր ուղեւորներուն և նաւազներուն հագած ճերմակեղէնները և աղտոտ հագուստներն ու գոյքերը նոր դրութեան համաձայն «էթիւվ»ի միջոցով հականեխել՝ 24 ժամէն աւելի չտեւելու պայմանով։ Այս հականեխումէն զերծ պիտի մնան այն նաւերը՝ որոնք կայս. երկիրներու միւս նաւահանգիստները առանց հանդիպելու ուղղակի օտար նաւահանգիստներ կ'երթան, ինչպէս նաեւ Սիրքէճիի կայսրանէն մեկնող Արեւելեան Ճեպընթացի կառախումբը՝ պայմանով որ մինչեւ Արեւելեան Բումելի ու և է կայարանի առջեւ չի կենայ։ Օտար նաւահանգիստներ երթալիք նաւերուն ուղեւորները և նաւազները Ղալաթիոյ քարանդինայի բժշկին կողմէ պիտի քննուին. իսկ Արեւելեան Ճեպընթացով գացողներն ալ ճամբայ ելլելու միջոցին՝ Սիրքէճիի կայսրանը գտնուելիք առողջապահական բժշկին կողմէ։ Թաղապահական շրջանակներու առողջապահական քննիչը տեղեկագրած ըլլալով որ Ղալաթիոյ Մոմխանէի կողմը կասկածելի նկատուած վարակեալներէն մէկը մեռած է, առողջապահական Խորհուրդը որոշեց թէ «այլ ևս հարկ չկայ հասատուածի ու կասկածելի տարբերութիւն դնել, այլ ամէնքն ալ ժամտախտ վարակուած նկատել, որով կ. Պոլսէն մեկնող նաւերուն բաթէնթին մէջ պէտք է նշանակել «քաղաքիս մէջ ժամտախտ չորս դէպք պատահելով մէկը մեռած է. վերջին դէպքին թուականն է 1318 յունիս 16 և վերջին մահուան թուականն ալ յունիս 17»։ Կ. Պոլսոյ առողջապահական վիճակը կասկածելի նկատուած ըլլալուն համար, Կ. Պոլսոյ ժամանումներուն նկատմամբ գործադրել պէտք է մուկերու ջնջման վերաբերեալ հրահանգը։» Այս որոշումները գործադրելու համար հարկ եղած տեղերը զեկոյցներ եղան։

—Ժամտախտ այս դէպքերուն երեքը Ղալաթիոյ Մոմխանէի կողմը պատահած են և մէկն ալ Պոլսոյ Պազարի մէջ։ Առողջապահական Խորհուրդին որոշմամբ Ղալաթիոյ առողջապահական կայանին բժիշկ կարգուեցաւ Տոքդ. Ծանէթօ ու տոքդ. Պլանչէ, Եէնիքաբուի՝ տոքդ. Զիւլքէֆլ էֆ., Զաթալճայի՝ տոքդ. Ասա և Թուղլայի՝ տոքդոր Ամմանէօ ու Անմէտ Նաֆիզ էֆէնտիները։

—Առողջապահական վերատեսչութիւնը գրեց զինուորական վարժարաններու ընդհանուր վերատեսչութեան չուռավ երկու դպրեակներ ղրկել՝ Կ. Պոլսէն մեկնող կին ուղեւորները քննելու։

— Առողջապահական Խորհուրդը, առջի օր գումարուելով խորհրդակցութիւններ կատարեց։

Հէնդերը.— Հիւանդութիւնը առաջին անգամ յայտնուած է Թուլի տունուն խոնարարի մը ուրթ տարու աղջիկին վրայ որ կը բնակէր Մոմխանէ՝ Մահուաէի վարչութեան դէմ։ Հիւանդը խնամող բժիշկները կարծեցին թէ ժամտատենդ է պարզապէս, բայց վերջը որոշեցին ժամտախտի անստանիչները։ Աղջիկը Բ. օր մեռաւ։

Առջի օրէն հիւանդը և ընտանիքը յարաբերութենէ զրկուած էին և տունը հականեխուած էր։

Իսկ միւս երեք հոգիներն են, այս աղջիկին 15 տարու եղբայրը Նիքօլի, մայրը Աթինա և Սագըշի կիւլհանէի մէջ հացագործ 20 տարու Անտոնի Զուվալօ, որ կը բնակի Պոլիս, Պալըգ Բազար, Թաշխիլար փողոց։

Այս հիւանդը կը դարմանուի Եէնի Գուլէի Ցուանց հիւանդանոցին կղզիացած մէկ տաղաւարին մէջ։

Փուռին 8 մարդիկը չղթայի տակ առնուած էին, բայց վերջը Ղալաթիայի ընտանիքին հետ զրկուեցան Սէլվի-Պուրնուի մաքրանոցին մէջ։

Բաբանիչնները.— Պոլսոյ գաղթականներուն համարցուն ասաց 48 ժամուան իսկ Ռուսիա 11և Ռումանիա 10 օրուան քարանթինա դրած են։

Թղթատարները.— Հաւատարիմ աղբիւրէ կը տեղեկացնեն թէ Պուլկարիա քարանթինա չպիտի դնէ Պոլսէն եկողներուն դէմ և թէ ճամբորդները բժշկական պարզ քննութիւն մը միայն պիտի անցնին Հէպիպէլէ կայարանին մէջ «Թենվանսիսէլէ» և ճեպընթաց չոգեկառքները իրենց ընթացքէն չպիտի կասին և ոչ է փոփոխում չպիտի ըլլայ թղթատարութեան մէջ։

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ Տեսչութիւնը նկատելով որ յուսարէն «Բոնսթանթինուպոլիս» լրագիրը կանոնի անսասած է, յանդիմանագիր մը ուղղեց անոր արտանատիրոջը։

ԳԵՐՄԱՆ դեսպան Պառոն Մ. ֆոն Պիպերշթայն յարձակուրդով Դերմանիա պիտի երթայ։

ՎԱՌՕԴԱՐԱՆԻՆ պահպանութեանը համար, անոր շրջակայքներուն կարգ մը կալուածները ու հողերը պիտի ցնուին կառավարութեան կողմէ, կայս. Իրատէ մը հրամայեց այդ կառարելիք գործողութեանց և արժէքներու սանմանումին համար յանձնաժողով մը կազմել։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանին ինքնաժողովը պիտի ծանուցանէ բոլոր մեռաղիներուն թէ, 1306 յունուարի թուականի եպարքոսական պաշտօնագիր մը համաձայն, բոլոր վարժարաններուսուցիչները պարտաւոր են, պանդուած ատեն կրթական պաշտօնեաներուն ցուցնել մետրապոլիտարաններուն իրենց տուած վկայականները։

ՄԻԼՔԻԷ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ. — «Սէրվէթ» կ'իմանայ թէ Միլքիէ վարժարանը, յուլիսէն սկսեալ, գիշերթիկ ուսանող պիտի չընդունի. ամէնքն ալ ցերեկոթիկ պիտի ըլլան։

Բ. ԴՐԱՆ ՄԷՋ. — Եւմտական Էվգաֆի, Առեւտրական և Հանրօգուտ չինութեանց նախարարները առի որ յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ Եպարքոսին հետ։

—Այն օրը Ն. Բարձրութեան հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ նաև պուլկար գործակատար Մ. Իվան Կիչոֆ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանը երէկ Պոլսէն մեկնեցաւ Արեւելեան Ճեպընթացով, միանալու համար տիկին Բոնապարտի։

Ողջերթ մաղթելու եկած էին կառավարութեան պաշտօնատարք և դեսպանատան ներկայացուցիչներ։

ՀԱՅԿԵՐՈՑԹ. — Ամերիկէան դեսպանը, առջի օր Սրմմրը Բարատ Ալ ճաշ մը տուաւ ի պատիւ պարսկի դեսպան իշխան Միրզա խանի։

—Երէկ գիշեր դարձեալ ի պատիւ պարսկի դեսպանին հացկերոյթ մը տրուեցաւ Ռուսիոյ Պէշիւքտէրէի դեսպանատան մէջ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԶԵՆԾՈՒՄ.— Պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղը, որոշեց դատաստանի ենթարկել Վանայ Ամենայն Հայոց գաւառական գայմագամը, ծումներ գործած ըլլալուն համար։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Էրզրումէն կը հեռագրեն թէ ԹորալՍալիմ անուն աւազակը ձերբակալուեր է, նաև թանանաշոյլի ընկերներէն վեց աւազակներ իսկ Շիմսոյլը Հաճի ալ սպանուեր է։ Ամէնքն ալ դատական պաշտօնեաներուն յանձնուած են։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Ֆիլորիայի մէջ, կիրակի, երկրաշարժի երկու ցնցումներ զգացուեր են, մէկը զօրաւոր և մեռաբեր։ Վնաս չկայ։

ԱՆՁԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Առջի առաւ, Թոփհանէի Անի-Սու թաղին բնակիչները նեխումի հոտ մը զգացին որ պարապ տուեր է մը կուգար։ Թանկ մը

ԱՐՏԱՔԻՆ ԵՎ ՆԵՐՔԻՆ ԼՐԱԳՐԵՐՈՒ ԲԱԺԱՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՔ ՄԵԶ ԱՌԱՋԻՆ ԱՌԹՈՎ ԿԱՄ ԱՆՈՒՂՂԱԿԻ ԱՌԹՈՎ։

հոգի պատուհաններէն ներս չուլլուելով ներս նայեցան և սարսափահար վար ցատկեցին, առաջապէն կախուած մարդու մը մարմինը տեսնելով։ Քընութիւններէն հակցուեցաւ որ դրժողը չաթաթէ մը ի վեր կախուած է և թէ ան՝ մուշտակավաճառ Աթանաս, մանրավաճառ Մուխթարին դիմած և պարապ տունին բանալիքը ուած էր պատելու համար տունը, և, ինկեց ի վեր երեւան չէր եկած, մանրավաճառն ալ չէր փնտռուած մարդը, իսկ ընտանիքը զայն հիւանդանոցը կը կարծէր։ Անձնասպանութեան պատճառը թշուառութիւն է։

ՕՂԻԻՆ ԵՒ ԱՂՋԿԱՆ ՈՒԺԸ.—Սալիկ անուն գործաւոր մը, առջի գիշեր ինչպէս կ'ըլլայ քիչ մը ժամանակ անցնելու համար կը մտնէ Շերպէթեանէի «պալօզ»ը, ուր պուպրիկանման աղջիկները իրենց... կուսական ներներով մէկ կողմէն, իսկ միւս կողմէն գալքոլին բանաստեղծական չոգին, գաղափարներ պտուտեցին այդ սիրուն դափարներ կամարին տակ, գաղափարներ դարս ոչ մէկ անտառ կրնայ ունենալ եթէ երբեք օղի և... աղջկան եռանուններով տոգորուած չէ բացարձակապէս։ Կ'ուզէր այդ մարդը բոլոր բազմութիւնը իրեն ծառայեցնել, և ասիանին համար բաւական մը ատեն վինել, մարանչելէ վերջ չիշերուն և գաղտնիներուն հետ, աւելի արշաւական արէ մը վարուած—զոր չուներցան անբչտ ոչ Բոպերթս և ոչ ալ Պուլլերենց Թրանավալեան անման յաղթութեան մէջ...—ու դանակը բացած դուրս կը խուժէ պալօզէն՝ պատրաստ բոլոր փողոցի չուները իր վրայ դրդռելու։

Ոստիկան մը փորձեց զսպել այս նորօրինակ գինովը, բայց ծանրապէս վիրաւորուելէն ետքը միայն յաջողեցաւ։

ՏԱՐԱԲԱՂԴ ԼԷՄԱՆ ՀԱՆԸՄԻ ՍՐՏԱՀԱՄԼԻԿ ՏՈՒԱՄԸ ԵՒ ԱՄՈՒՍԻՆԻՆ ՀԱՅԵՐԷ ԻՊՐԱՀԻՄԻ

Դ. ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարունակութիւն և վերջ)

Վկայութեան ներկայացաւ դեղագործ հարիւրապետ 30 տարեկան Եավէր էֆ. որ օրինական երդումը ընելէ ետք նախագահին հարցումներուն պատասխանելով բաւ։

Եավէր.— Լէման հանըմ հօր հետ աւուրուր, Հաֆըզ Իպրահիմի հետ ամուսնացեր և յետոյ մեռեր է։ Օր մը ամբաստանեալին հօրը հետ Լէման հանըմի մեծ հօր Խայրի էֆ.ի տունը գացինք. Լէմանի մայրն ալ հոն եկաւ. խօսքի ատեն Թուրչուճի ըսաւ որ «3 տարի ալ եթէ անցնի դարձեալ քու գէշ տղէդ պիտի զատեմ աղջիկս։»

Վռամչապուհ էֆ.— Թուրչուճի Հասան էֆ.ի ներկայութեանը «իմ աղջիկս մեռաւ, այլ ես չկայ» ըսեր է Իհսան պէյ.մէյ մը ալ Հասան էֆ.ն և միւսայ Խայրի պէյը զատ զատ ընտանիքներ կը կազմեն. ինչ բանի վրայ խորհրդակցելու համար հոն գումարուեր են. ինչ պատճառով Իհսան պէյի ամուսինը այս խօսքը ըսեր է։

Իհսան պէյի փաստաբանը.— Էֆէնտիմ, վկային բերանը խօսք կը դնեն կոր։

Ն.— Այդ իրաւասութիւնը օրէնքով նախագահին վերապահեալ է, դուք չէք կրնար խառնուիլ։

Երբ վկայ Շերիֆէ հանըմ դատարան կը ներկայանար Վռամչապուհ էֆ. (ոտքի ելլելով).— Ինչ որ պիտի ըսեմ, չատ կարեւոր է. վկան պէտք է դուրս ելլայ. շնորհ ըրէք որ ըսեմ, (վկան դուրս ելաւ)։ Լէման հանըմ երբ Իպրահիմ էֆ.ի տունը եկաւ և նիքեահը կատարուեցաւ, բնական է որ ծնողքը հաճուելի կ'ուզէին, Իհսան պէյ և ամուսինը կը փափաքին հարսնիքին ներկայ գտնուիլ, ասոր համար երկու ընտանիքները կը փափաքին կարգադրութիւն մը ընել և իրարու հետ կը տեսակցին։ Իհսան պէյի կինն ալ կը կանչեն, յիշեալը կը փափաքի որ նիքեահը նոյեմբերի և իրր օրինաւոր կուսաքին Թուրչուճիին 50 ոսկի կը պահանջեն։ Թուրչուճին չընդունիր, ասոր փոխարէն դուք ալ օժիտ և կարասի տուէք կ'ըսէ. այս առաջարկն ալ միւս կողմը չընդունիր, այս առթիւ անհամաձայնութիւն կը ծագի, Լէման հանըմի մայրը կարգ մը անվայել խօսքեր կ'ընէ և այս պատճառով հարսնիք չի գար։ Հիմա երեւակայեցէք ասոնցմէ քնաւ բան մը չը հասնիր. աղջիկ մը, զգայուն աղջիկ մը մանաւանդ Լէման հանըմի նման, առանց օժիտի և կարասիքի կ'ամուսնանայ, ծնողքը իրեն դէմ կը սրդողին, հարսնիք չեն գար, ասոնց ամէնքը գէշ տպաւորութիւն չեն ըներ հարսի մը վրայ, ու մեղամաղձոտութեան, յուսահատութեան և ամէնէն ետքն ալ անձնասպանութեան չի մղուիր. ահաւասիկ Եավէր էֆ. ասոնք վկայելու պիտի գայ։

Եավէր էֆ. կրկին ներս եկաւ։

Ն. (վկային).— Կուսաքինի և օժիտի մասին բանակցութիւն մը եղա՞ւ։

Ե.— Այո, Խայրի պէյ Թուրչուճին ըսաւ որ պէտք է կուսաքինը վճարէ որուն համակերպեցաւ Թուրչուճին. ուրիշ խօսք չեղաւ։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԵՒ ՍՐՏԱՌՈՒՑ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Եավէր էֆ. մեկնեցաւ։ Նախագահը պաշտպան փաստաբաններուն հարցուց թէ ինչ բանի համար վկայութիւն պիտի տայ Շերիֆէ հանըմ։

Փաստաբան.—Պիտի ըսէ թէ որպէս զի ծածուած էր Լէման հանըմ իր ծնողքին կողմէ և նախատանքից վարմունքէն։

Ներկայացաւ Շերիֆէ հանըմ, 18 տարու, որ Պօսթանճը Պաչիի բնակիչներէն Հասան աղայի կինն է։

Նախ.—Ատոնք կը ճանչնա՞ք։

Շ.— Այո, Հաֆըզ Իպրահիմը կը ճանչնամ, Իհսան պէյն ալ մէկ երկու անգամ տեսայ։

Ն.—Մէր տեսաք։

Շ.—Պօսթանճի գացած օրերնիս, տուներնին տեսանք։

Նախագահը ճշդելու համար թէ Շերիֆէ հանըմ իրապէս կը ճանչնայ Իհսան պէյը, առժամապէս դուրս հրել տուաւ տիկինը և երկու սպաներ բերել տալով Իհսան պէյի քով նստեցուց և փաստաբան Սէյֆի էֆ.ի խնդրանօք հրամայեց որ Իհսան պէյ իր վերարկուն քովի զինուորականին հետ փոխէ։ Շերիֆէ հանըմ կրկին ներս բերուեցաւ։

Նախ.—Իհսան պէյը ո՞րն է։

Վկան սկսաւ չորս կողմը դիտել. նախագահին հրամանով երեք սպաներն ալ տեսնուելու չափ դարձան վկային։

Շերիֆէ հանըմ.—(Իհսան պէյը ցուցնելով). Այս էֆ.ին կը նմանէր, սեւած ատենս գլուխը ճերմակ գտակ կար։

Ն.—Հիմա գիտցածդ ըսէ։

Շ.—Պօսթանճի եկայ, գիշեր մը տեղ մը մնացի, առաւուն Թուրչուճիին տունը եկայ տեսայ որ հոն պատրաստութիւն կայ մեկնումի, մինչդեռ ես գիշերը վերադառնալ կ'ուզէի. Հաֆըզ Իպրահիմ և Լէման հանըմ ոտքի վրայ էին իրենց նոր հագուստներով. «Մէր կ'երթաք» հարցուցի. Լէման հանըմ Պէշիկթաշ մօրը հետ հաշտուելու կ'երթար. «Կ'աղաչեմ, Շերիֆէ հանըմ, կը վախնամ կոր, դուն ալ մէկտեղ եկուր» ըսաւ. թէեւ մերժեցի, բայց աղաչանքին չկրնալով դիմանալ ընդունեցի։ Թուրչուճին Ունգաբանէն նաւակ մը բռնեց, նստանք. քիչ մնաց պիտի խեղդուէինք, ինչ որ է ատ տեղուանքը պէտք չէ. երբ դէմի կողմը անցանք, կառք նստանք և ճամբայ ելանք։ Ճամբան Լէման հանըմ ինծի կը բացատրէր իրենց ապրուստի եղանակը. Երբ զատ ի վերի մը գլուխը հասանք, Թուրչուճին իջաւ և տուն վերադարձաւ, իսկ մենք մէկտեղ գացինք, դուռը դարկինք, Լէման հանըմի եղբայրը դուրս ելաւ, Պօսթանճիէն կը ճանչնային զիս, ուստի երբ զիս տեսաւ ներս վազեց և տեսայ որ հայրը սանդուխին երրորդ ոտքին վրայ կայնած անվայել խօսքեր կ'ընէր Լէման հանըմի հասցէին։

Ն.—Ուրիշ ո՞վ կար։

Շ.—Ծեծիտ հանըմը, հարսը և տալը։

Ն.—Մը՞ օր էր։

—Պայրամին երրորդ օրը։

—Հոն մնացի՞ն։

—Մենք հոն գացինք, հայրը խիստ գէշ ընդունելութիւն ըրաւ. բերնին եկածը ըսաւ. վերջն մեծ հայրը կ'իջնար. մենք մէկդի քաշուեցանք, հայրը դեռ կը շարունակէր «ոտքերդ կը կոտրեմ, անամո՛թ,» ըսել. ետքը երբ կեսուրը Լէման հանըմի երեսը բացաւ, տեսայ որ մոխիր կարած էր. Լէման հանըմ մեծ հօրը վիզը պլլուեցաւ և դառնապէս լալ սկսաւ. մեծ հայրը մինակ «մի՛ լար աղջիկս, վեր եկուր», կ'ըսէր. ետքը Լէման հանըմի մայրն ալ եկաւ որ հիւանդ էր և սանդուխին գըլուխը նստած կը տաքար. ան ալ պոռալով բերնին եկածը դուրս տալ սկսաւ։

—Դուն հո՞ն մնացիր։

—Կը պատմեմ կոր էֆէնտի, կեցէք. մեծ հայրը մեղի վեր հրամցուց, նստանք. այն ատեն դեռ հայրն ու մայրը կը պոռչային. մեծ հայրը մեղի իր տունը տարաւ, հոն մեծ մայրը դռնէն դիմաւորեց մեզի. մօրաքոյրը սոսկալի աղմուկ մը փրցուց վերէն, ու ձայնը հասածին չափ կը պօռար. «Երդում ըրած ենք, ինչպէ՞ս ներս կ'առնէք ասոնք». մեծ հայրը առանց կարեւորութիւն տալու պատուեց մեզ. Թուրչուճի Հասան էֆ. տղուն լուր տարեր էր, ան ալ եկաւ մեզի գտաւ հոն. անոր ալ պատիւ ըրին. ետքը մօրաքոյրը ըսաւ որ«ես երթամ բարեխօսեմ, ձեզի հաշտեցնեմ, քեռայրս զիս չի մերժեր.» մօրաքոյրը քիչ յետոյ վերադարձաւ ըսաւ որ, «քիչ մը կամքը ելաւ». առաջարկեց որ Լէման հանըմ մօրը քով երթայ. խեղճ հարսը ծածկաբար ինծի ըսաւ որ «մայրս զիս կը ծեծէ, դուն ալ մէկեղեկուր». ասոր վրայ իրեն ընկերացայ. մօրաքոյրը ինծի դառնալով, «ինչ դործ ունիս. ինչո՞ւ աղջկան օգնիքը չես ձգեր», և երբ կը դառնայի, Լէման հանըմ կրկին աչքերը թախանձագին վրաս սեւեռեց և սկսայ դարձեալ հետապնդել։ Մօրաքոյրը դառնալով «Ինչո՞ւ կու գաս կոր, կարելի է ծածուկ խօսակցութիւն մը ունինք, դուն ինչ գործ ունիս» ըսաւ։ Այս անգամ ակամայ ետ դարձայ. սեղան պատրաստեցին, ճաշեցինք. Հաֆըզ Իպրահիմի մայրը, «Շերիֆէ հանըմ, դուն մեզի գնայ, պզտիկ աղջիկը մինակ է» ըսաւ. տուն վերադարձայ, եղելութիւնը Թուրչուճիին հակցուցի, որ «հարսը վախցած է, երթամ քիչ մը ննչա խմցուներմ» ըսելով Խայրի պէյի տունը փութաց։ Հետեւեալ օրը ամէնքն ալ տուն վերադարձան։ Լէման հանըմի թախանձագին ստիպումներուն վրայ հոն մնացի և Լէման հանըմ պատմեց ինծի իրենց տեսակցութեան արդիւնքը. «հայրս չհաշտուեցաւ, ըսաւ, ձեռքը չառուաւ. երեսս անգամ չնայեցաւ. 10 մէճիտ նետեց. չկրցայ ծռիլ առնել»։ Զինքը մխիթարեցի. անիկա կրկին չարունակելով «մօրաքոյրս այս տասը մէճիտը գետնէն ժողվեց, երեքը գըրպանեց և 7 մէճիտով ալ ինծի չարչաֆ մը առին. բարով խերով չառնէին. չան առջեւ հաց նետելու պէս գլխուս նետեցին. կառքի դրամն ալ ամուսինս տուաւ. պարծնատիս առջեւ այնչափ պզտիկ մնացի որ գետինը ծակ ըլլար պիտի մտնայի. Վա՜ա չուե՛... ասիկայ ընելու չէին ինծի. գոնէ աղտոտ թաշկինակ մը նուէր տալու էին երկանս փոխանակ ասանկ խայտառակ ապրելու աւելի լաւ էր որ չապրէի, ինծի ըրածնին կարելի չէ բացատրել»։

Լէման հանըմ շարունակ կը մտածէր և վէպ կը կարդար, ես տուն վերադարձայ։

Ն.—Լէման հանըմ ըսաւ որ հաշտուած են։

Շ.—Ոչ մօրաքոյրը ըսաւ, ետքը Իհսան պէյ տեսնուեր է վեսին հետ, աղջկան երեսը չէ նայեր, ես ասանկ բան չտեսայ մինակ նախատինքները լսեցի։

—Թուրչուճի Հաճի Հասանը հոն մնաց թէ դարձաւ,

—Խայրի պէյի տունը մնացեր է, Իհսան պէյ չէ ուզեր զայն։

Իհսան պէյի փաստաբանը— Մէյ մը կ'ըսէ որ մօրաքոյրը երդում կայ պռոսայ, մէյ մըն ալ կ'ըսէ որ մօրաքոյրը միջնորդեց հաշտութեան, ասանկ հակասական վկայութեան կ'արժէ՞ կարեւորութիւն տալ։

Շ.— Էֆէնտիմ նախ երդում ըրած էին բայց յետոյ հաց մանրեցին, ինչ որ կ'ըսեմ ճշմարտութիւն է։

Վերջը ներկայացաւ նաւապետ Նազմի էֆ., որ բաւ.

—Իհսան պէյը չեմ ճանչնար, Հաֆըզը կը ճանչնամ որովհետեւ դրացի է, չեմ գիտեր կը խմէ թէ ոչ։

Օր մը, տարի մը առաջ տեսայ որ կ'երեքար գինովի պէս, բայց բերանը չի հոտուրտացիր։

Ն.—(Ամբաստանեալին) Ասոր ի՞նչ պիտի ըսես։

Ա.—Աչխարհ գիտէ որ օղի չեմ խըմեր, եղբայրս կը խմէ, կարելի է անոր նմանցուցին զիս։

Գնդապետ Խայրի պէյ նորէն կանչուեցաւ և որովհետեւ չէր եկած անձնական դատախազը պնդեց որ անպատճառ գայ։

Այս պահուն դատական մարմինը խորհրդակցութեան սենեակը մտաւ և ժամ մը ետքը վերադարձաւ։

Ներկայացաւ նպարավաճառ Հաճի Ալի աղա որ ըսաւ թէ Հաֆըզ Իպրահիմը կը ճանչնայ, որովհետեւ քանի մը անգամ խանութ եկած և գնումներ ընելով Իրֆան հանըմի տունը ղրկած է։

Ն.—Ինչո՞ւ կ'երթեւեկէր Իրֆան հանըմի տունը։

Շ.—Այո՛, անոնց հարցուցի ազգականնիս է ըսին։

Ն.—Լէման հանըմ ալ կ'երթա՞ր հոն։

—Այո՛, անոր ընկերակցութեամբ ալ անցան փողոցէն. նոյն իսկ Հաֆըզ անգամ մը խանութ եկաւ հաց, պանիր և ուրիշ բաներ գնեց զորս ես անձամբ տուն տարի։

«Ետքը ըսին որ Լեման՝ հանըմ փաթեր հոն եկեր է.«ինչո՞ւ հոս ընդունեցիք, պատասխանատուութեան չէք ենթարկուիր» ըսի։

—Կարգուելէն առաջ թէ թէ ետքը եղաւ այդ բանը։

—Կարգուելէն առաջ։

Ն.—Ինչո՞ւ հարկ կը տեսնէք Խայրի պէյի վկայութեան։

Իհսան պէյ.— Էֆէնտիմ, պահապան էմին աղա ըսած էր որ դէպքին գիշերը անկողնին մէջ տեսայ Լէման հանըմը. մինչդեռ հարիւրապետ Թէվֆիք էֆ. ըսաւ որ կեսրոջը գիրկը պառկած էր, ասոնց մէջ հակասութիւն կայ. դարձեալ մէկը կ'ըսէ որ սենեակին մէջ Սերվէթ հանըմը կայ, մինչդեռ միւսը կ'ըսէ որ սենեակին մէջ մարդ չկար. Խայրի պէյ այս հակասութիւնները պիտի ճշդէ։

Ն.— Ըսել է ծիլդ Սբագը պէյին պէս պիտի վկայէ։

Ի.—Այո։

Նախագահը Խայրի պէյի վկայութեան նկատմամբ ընդհ. դատախազին կարծիքը հարցուց, որ ըսաւ թէ այդ կէտը դատարանին կը պատկանի։

Խորհրդակցութենէ մը ետք հետեւեալ որոշումը հաղորդեց նախագահը։

«Նկատելով որ Խայրի պէյ դուրսը տեղի ունեցած խօսքի մը համար պիտի վկայէ, նկատելով որ վկայութիւնը դատարանին մէջ պէտք է ըլլայ, հետեւեալար դատարանը կ'որոշէ չունկընդրել Խայրի պէյը.»

Ետքը Իհսան պէյի յունիս 17 թուակիր մի աղերսագիրը կարդացուեցաւ, որ այն օրը ժամը 8ին տրուած էր դատարան, և կը խնդրէր երկու նոր վկաներու եւս ունկնդրութիւնը։

Ն. (Ամբաստանեալին). — Ժամը քանի՞ին հաղորդուեցաւ քեզի այս աղերսագիրը,

Ամ.— Երէկ ժամը 11ին։

Պաշտպան փաստաբան Հիւսնի պէյ այս առթիւ հետեւեալ դիտողութիւնը բրաւ։

—Այս աղերսագիրը երէկ ժամը 11ին տրուեր է. այսինքն վկային ունկընդրութենէն 24 ժամ առաջ չէ տրուած, պատժական օրէնքը կը տրամադրէ որ վկայի մը անունը երբ իր ունկընդրութենէն 24 ժամ առաջ չհաղորդուի դատարանին, անընդունելի է, հետեւաբար ասանք ալ պէտք է մերժել։

Դատարանը խորհրդակցելէ ետք որոշեց մերժել երկու վկաներու ունկնդրութիւնը։ Բայց արդարութիւնը լուսաբանելու համար հարկ դատեց լսել ոստիկան Իսմայիլ էֆ.ն։ Այս առթիւ դատավարութիւնը ուրիշ օրուան յետաձգուեցաւ։

Իհսան պէյի փաստաբանը խնդրեց որ Խայրի պէյն ալ ունկնդրուի միմիայն արդարութիւնը լուսաբանելու համար, ինչ որ ընդունուեցաւ։ Նիստը փակուեցաւ ժամը 8ին քառորդ մնացած և ամբաստանեալ Հաֆըզ Իպրահիմ բանտ առաջնորդուեցաւ։

Գ. ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՋԸ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԽԱՍԳԻՒՂԻ ԴՊՐՈՑԻՆ ԵՒ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅՆ ՇՈՒՐՋ

Օրաթերթիդ երկուշաբթի օրուան թիւին մէջ, Խասգիւղի մը խընդրութեամբ ողջունելով նորակազմ Թաղ. Խորհրդոյ պաշտօնի գլուխ անցնիլը, փափաք կը յայտնէր որ անոր առաջին գործն ըլլայ՝ վարժարանին ողորմելի վիճակը նկատողութեան առնելով, անմիջական դարման մը տանիլ։ Այս առթիւ, նամակագիր Խասգիւղցին կ'առաջարկէր Ս. Ներսէսեան վարժարանի սեփականութիւնն եղող և մի քանի պատուաւոր անձանց քով գտնուած 600 ոսկւոյ չափ գումարը անմիջապէս գանձելով, Բերա, Գանչէլէր փողոցը գտնուած իր սեփական գետնին վրայ կառուցանել չէնք մը, որու բերելիքը 10 ոսկիի հաստատուն եկամուտը բաւական կարեւոր նպաստ մը պիտի ըլլար թաղին աղքատիկ վարժարանին համար։

Սոյն առաջարկը որքան գործնական ու բանաւոր, միեւնոյն համամտութեամբ ալ ուշ մնացած ծրագիր մըն է, սակայն լաւ է անագան քան երբեք։

Եթէ Թաղ. Խորհրդոյ անդամ ըլլալը իր թաղին ծառայութիւն մը մատուցանել, գործ մը, յիշատակ մը ձգել կը նշանակէ, ուրեմն կը սպասուի Նորընտիր Թաղ. Խորհուրդէն որ, առաջարկեալ օգտակար խնդիրը իր օրով կարգադրուած և ի կատար ելած ըլլալու փառասիրութեան պատմուճանն զգենու և անկեղ յետոյ, եթէ կը փափաքի, Թող առնէ քալէ։ Որքան բաղդաւոր կ'ըլլային մեր եկեղեցիներն ու դպրոցները եթէ ամէն Թաղ. Խորհուրդ փոխանակ պարտքի՝ մէկ մէկ կալուած ձգելով առնէր քալէր...

Անցնինք ուրիշ խնդրոյ մը։ Խասգիւղի Ս. Ներսէսեան վարժարանը իր այս օրուան ունեցած համեստ պիտանութիւն (արդէն հիմա Թաղային ո՞ր վարժարանին պիտանէն համեստ և հնազանդ չէ որ)՝ համապատասխան արդիւնք և բարեկարգութիւն ունի՞ և թէ ինչ երաշխաւորութիւն կայ որ 10 կամ աւելի ոսկւոյ յաւելումը գոհացում պիտի գտնեն թաղեցւոց արդար ակնկալութիւնները ի մասին վարժարանական բարեկարգութեան։

Սրտի ցաւօք ստուգած եմ որ, եթէ այսօր Խասգիւղի մէջ կայ բան մը որ ամէնէն աւելի երեսի վրայ ձգուած և մատնուած է անտարբերութեան, այն ալ դպրոցն է դժբաղդաբար, դպրոցը, որ երբեմն իսէաղն էր Խասգիւղցիին որու պատիւն էր, փառքն էր։

Այս վիճակին իբր դարման, միջոց մըն ալ ես կ'առաջարկեմ. Ինչպէս գիտէք, Պատրիարքարանի բազմարդիւն դիւանապետ Թէլեան Բարթող էֆէնտի ինքն ստանձնած է Գալֆեանեան որբանոցի վերին հոգատարութեան պաշտօնը և այս առթիւ, պարբերաբար կ'այցելէ Խասգիւղ։ Ուրեմն Թող դիմեն Խասգիւղի այդ արժանաւոր դասակին, որ իրրև հոգաբարձու՝ ժամանակին սերունդներ հասուցած է և դպրոցական խնդիրներու մասին խորին փորձառութիւն ունի, դիմեն, կ'ըսեմ, յորդորեն և համոզեն զինքը, որ իրեն 1-2 ընկերակիցներ առնելով Թաղին մէջէն, ինքն հաճի ստանձնել իր բարոյական որքանն եղող Մ. Ներսէսեան վարժարանի հոգաբարձութեան կարեւոր պաշտօնը։

Հակառակ պարագային եթէ Թաղին մէջ, նշանակած ընտրելիէս ձեռնհասները կը գտնուին, Թող հրամմե՛ն։

ՆԱԽԿԻՆ ԽԱՍԳԻՒՂՑԻ ՄԸ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂ. ԱԹՈՌԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սոյ վարժարանց բազմավաստակ ուսուցիչներէն Եսայի էֆ. Պոլատեան, երկար ատենէ ի վեր տեսակ մը ջղային ու ոսկրային հիւանդութեամբ անկողնոյ կը ծառայէր, այս օրերս տառապանքը աւելի եւս ծանրացաւ և կեանքը յուսահատելի վիճակի մէջ է։

— Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցի շրջանաւարտ ուսերէն կահագործ Պ. Յակոբ Կիւլլիճեան, ասա Ճանչանց որքանոցի արհեստական ճիւղի դասատու կարգուած էր, քանի մ'ամսուան մէջ աշակերտաց բաւական բաներ սորվեցուց։ Շինած աթոռները չատ գնահատելի են. յուսով ենք թէ որքանոցը այս գործէն չատ նպաստաւոր պիտի ելլայ։

—Այս տարի քաղքիս հունձքերը խիստ առատ են. քանի մը տարիներէ ի վեր արմատաց դիները բաւական բարձրացած էին, այժմ թէեւ կալերը չեղան բայց գոնացուցիչ նուազում եղաւ. կը յուսանք որ այս տարի արմատաց գիները մեր յուսացածէն աւելի պիտի ածնան, արդէն հրապարակի վրայ օր օրէ գնոյ զեղչ կը լինի։

—«Խրոխտ» ստորագրութեամբ «Մանզումէ»ի տրուած չարք մը քննադատական յոդուածներէ քաղքիս կրթասէրները զգածուելով իսկոյն հոգաբարձութիւն մը կազմեցին, ու վարժարանաց եւ եկեղեցեաց բարեշրջման համար պէտք եղած միջոցներու ձեռնարկեցին։ Ցիրեալ անձնաւորութեանց յաջողութիւն կը մաղթեմ։

Սէս, 4 յունիս 1902 ՍԻՍ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը, երէկ առաւօտ, Թարապիա, Սըմբրը Բալա երթալով բարիգալուստի այցելութիւն տուաւ պարսկական դեսպանին, որ իր մեկնած պահուն հրաժեշտի այցելութիւն տուած էր Ն. Սրբազնութեան։ Ս. Պատրիարքը անգլ. դեսպանատուն հանդիպելով, Էտուարտ Թագաւորին հիւանդութեան առթիւ իր ցաւակցութիւնը յայտնեց և ապաքինութիւն մաղթեց։

ԵՐԷԿ Ս. Պատրիարք Հայրը հրաժեշտի այցելութիւն տուաւ Վահեմ. Դարբիէլ էֆ. Նորատունկեանի, որ ճեպընթաց կառամատրով Գարլսպատ մեկնեցաւ։ Եւ այս այցելութեանց առթիւ չկրցաւ Ն. Սրբազնութիւնը Պատրիարքարան իջնալ։

Ս. ՅԱԿՈԲԱՑ որբանոց-արհեստանոցի նորակազմ խնամակալութեան խնդրանքին վրայ, Ռ. էֆ. Պէրպէրեան, Գալուստ էֆ. Մալաթեանի հետ որբանոց գնաց, ուր խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ տնօրէն Նիկողոսեան էֆ.ի հետ, որբանոցին ներքին կազմակերպութեան մասին։ Ցետոյ այցելելով դասարաններն ու արհեստանոցները, աչքէ անցուց հոն պատրաստուած առարկաները։ Պէրպէրեան էֆ. քննութիւն մը կատարեց բարձրագոյն կարգի ուսանողներուն վրայ, և ուսանողներուն յաջողակութիւնը տեսնելով իր գոհունակութիւնը յայտնեց անոնց տրուած խնամքին համար։ Պէրպէրեան էֆ. գրաւոր կերպով պիտի հաղորդէ իր կրած տպաւորութիւնները՝ Խնամակալութեան։

ՊԱՐՏԻԶԱԳԷՆ կը գրեն մեզ.— Սէրոյ դպրոցը.—Պարտիզակի քաղաքային պատ. Յարութիւն Կարապետեանի որդին, Գերասիմ, տակէ վեց ամիս առաջ քաղաքիս պատուաւոր հայերէն Կարապետ աղա Պօտուրեանի որդւոյն Պ. Խաչիկի կեանքին սպառնալով կ'առաջարկէ միանգամ ընդ միշտ վաղանցնել իր նշանածէն՝ ըսելով թէ ինք պիտի առնէ զանիկայ, վասն զի ինքը արդէն աղջկան հետ սիրահարած և սիրային նամակներ ալ փոխանակած է։ Այս խոստովանութեան վրայ՝ Խաչիկ կ'ըսէ թէ՝ թէև ինք օրինաւոր կերպով նշանուած է սակայն, եթէ իրա՛ւ է որ աղջկան հետ սիրային նամակներ փոխանակած է, անոր գրածներէն երկիւղ մը թող ներկայացնէ իրեն, և ինք սիրայօժար պիտի հրաժարի իր նշանածէն։

Կարապետ աղա երբ խնդրոյն կը տեղեկանայ, անձամբ կը խօսի յիշեալ չարամիտ պատանիին հօրը՝ որպէս զի թէ իբրեւ հայրը և թէ՝ իբրեւ հոգեւոր պաշտօնեայ մը հարկ եղածը տնօրինէ։ Բայց այդ սպառնալիքէն 6 ամիս վերջը՝ աղան իրեն նման ուրիշ 3 ստակներու ընկերակցութեամբ մայիս 31ին գիշերուան ժամը 1/2ին (Ը. Թ.) ատենները ճամբուն վրայ դարանակալ ըլլալով՝ կը յարձակին Խաչիկի վրայ, զանիկա ծեծելով, քիթը, բերանը կ'արիւնեն և մէկ քանի տեղերէն ալ կը վիրաւորեն։ Պ. Խաչիկ խելայեղ եղած, հազիւ ժամանակ կը գտնէ սարսափահար օգնութիւն պոռալու երբ բարեբաղդաբար Ֆրանսի մը օգնութեան հասնելով կ'ազատէ խեղճ Խաչիկը։ Ոստիկանութիւնը հետամուտ է այդ չարագործները ձերբակալելու։

Ցանրութիւն Կարապետեանի որդին, Գերասիմ, տակէ վեց ամիս առաջ քաղաքիս պատուաւոր հայերէն Կարապետ աղա Պօտուրեանի որդւոյն Պ. Խաչիկի կեանքին սպառնալով կ'առաջարկէ միանգամ ընդ միշտ վաղանցնել իր նշանածէն՝ ըսելով թէ ինք պիտի առնէ զանիկայ, վասն զի ինքը արդէն աղջկան հետ սիրահարած և սիրային նամակներ ալ փոխանակած է։ Այս խոստովանութեան վրայ՝ Խաչիկ կ'ըսէ թէ՝ թէև ինք օրինաւոր կերպով նշանուած է սակայն, եթէ իրա՛ւ է որ աղջկան հետ սիրային նամակներ փոխանակած է, անոր գրածներէն երկիւղ մը թող ներկայացնէ իրեն, և ինք սիրայօժար պիտի հրաժարի իր նշանածէն։

Կարապետ աղա երբ խնդրոյն կը տեղեկանայ, անձամբ կը խօսի յիշեալ չարամիտ պատանիին հօրը՝ որպէս զի թէ իբրեւ հայրը և թէ՝ իբրեւ հոգեւոր պաշտօնեայ մը հարկ եղածը տնօրինէ։ Բայց այդ սպառնալիքէն 6 ամիս վերջը՝ աղան իրեն նման ուրիշ 3 ստակներու ընկերակցութեամբ մայիս 31ին գիշերուան ժամը 1/2ին (Ը. Թ.) ատենները ճամբուն վրայ դարանակալ ըլլալով՝ կը յարձակին Խաչիկի վրայ, զանիկա ծեծելով, քիթը, բերանը կ'արիւնեն և մէկ քանի տեղերէն ալ կը վիրաւորեն։ Պ. Խաչիկ խելայեղ եղած, հազիւ ժամանակ կը գտնէ սարսափահար օգնութիւն պոռալու երբ բարեբաղդաբար Ֆրանսի մը օգնութեան հասնելով կ'ազատէ խեղճ Խաչիկը։ Ոստիկանութիւնը հետամուտ է այդ չարագործները ձերբակալելու։

Ցանրութիւն մը.—Անցեալ օր տեղւոյս գաղթականներէն մին Անատոլուէն եկող վաճառաբարձ կառախումբին քաղաքս ժամանած միջոցին, ձեռքերը վերամբարձ երկաթուղւոյն ճիշտ մէջտեղը կը կենայ։ Երբ կառախումբը կը մօտենայ մեքենավարը կրկին ու կրկին կը սուլէ որպէս զի մարդը մեկնի, սակայն անիկա Յեսուի նման անդրդուելի, ձեռքերը երկինք վերուցած կը կենայ, մազի չափ չչեղիր իր դիրքէն։ Վերջապէս մեքենավարը ճարահատ կառաքշումը կեցնելով կը հրամայէ, իր մարդոց այս տարօրինակ անձը վակոն առնելով կայարան տանիլ, ուսկից կ'ուղարկուիր դէպ կառավարական պատշաճաւորը, ուր վերջապէս յանդուգն գաղթականը կը խոստովանի թէ՝ իր նպատակն չատ զօրաւոր ըլլալուն համար կը պնդէր, սակայն իր ընկերներն հակառակը կը պնդէին, և ուստի, ապացուցանելու համար թէ իւր նպատակին զօրութեամբ չդիմադրեցաւ իսկ կրնայ իր տեղը կեցնել, այդ բանը կ'ընէ, ինչպէս կը յաջողի ալ։

Բ. Ֆ.

Ծանօթ Փաստաբան Առաքել էֆ. Ապահունի եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Հարիգ Տօնիկեան, Տէր եւ Տիկին Մտեբան Եաղճեան, ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն զդառնաղէտ մահն՝

ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԻԱՄ Ա. ԱՊԱՀՈՒՆԻԻ ԿԵՍՍԱՐԱՑԻ

ԿՈՂԱԿԻՑ ՓԱՍՏԱԲԱՆ ԱՌԱՔԵԼ ԷՖ. ԱՊԱՀՈՒՆԻԻ

որ յետ երկարատեւ հիւանդութեան կնքեց իւր մահկանացուն ի հասակի 50 տարւոյ, ի խոր սուգ թողլով իւր ամուսինն, զաւակներն, թոռներն, հարսն ազգականներն ու բարեկամներն։

Ցուղարկութեան տխուր հանդէսը տիտ կատարուի, վաղը Հինգշաբթի ժամ (Ը.Թ.) Գուղկունճուք Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ, ուր արդէն փոխադրուած է հանգուցեալին մարմինը եւ անտի պիտի անփոփուի տեղւոյն Ազգային գերեզմանատունը.

Գուղկունճուք, 19 Ցունիս 1902

ԾԱՆՕԹ.— Կամարջէն չոգենաւը կը մեկնի ժամը 4ին Գուղկունճուք.

ՀՐԴԵՀ

Երէկ, ժամը 7 ու կէսին ատենները, Բերա, Թարլա Պաչի, Սաքսի փողոցը, հայ կաթոլիկ հասարակութենէն Տիկին Իրաքլիի վարձած քարուկիր տան միջնայարկէն հրդեհ ծագեցաւ։ Վառեցան այդ տունէն դատ անոր կից գտնուող երկու տուներ և Պետական Խորհրդոյ անդամ Միխայէլի էֆ.ի ապարանքին վերնայարկը։ Շնորհիւ հասած օգնութեանց աղէտին առաջքը առնուեցաւ և կրակը մարեցաւ։

Տանը կահկարասիները 500 ոսկիի ապահովագրուած էին։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Գասբարեանց՝ եկեղեցւոյ

ՄԵԶՊՈՒՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՑ

Գրասրդիւղ, Մէօհիւրսար, Բիզարիէ փողոց, թիւ 16

ՄԱՆԿԱՄԱՐՏԷԶ ԵՒ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆ՝ ԵՐԿՍԵՌ.
ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ ՄԻԱՑՆ ԱԶԳԱԿԱՆՑ

Վարժարանիս 38րդ տարեշրջանը կը սկսի մայիս 1, Դշ. օր։

Գործնական եղանակաւ և դիւրաւոյց մեթոտներով կ'աւանդուին, գիտութիւններէ զատ, Հայ. Ֆրանս. Անգլ. և Թուրք. լեզուները, նաև ձեռարուեստք եւ երաժշտութիւն ձայնական ու գործնական։ Մասնաւոր հոգածութիւն՝ աշակերտաց մէջ լաւ նկարագրի կազմութեան և բարեկրթուութեան։ Դիւրութիւնները կը վայելեն ընտանեկան կատարեալ խնամք և հանգստաւէտութիւն՝ առողջապահիկ պայմաններու մէջ։ Ֆրանսերէն խօսակցութեան մեծ փոյթ կը տարուի։

ԳԱՒԱՌՆԵՐԷ, վարժուհիի խնդիրը միանգամ ընդ միշտ լուծելու համար, գաւառային վարչութիւնք կարող են ուշիմ աղջիկներ ղրկել, այս վարժարանին մէջ դասաբարակուելու և ապա իրենց ծննդավայրին մէջ իբրեւ վարժուհի ծառայելու համար։

Բանակցութեան համար դիմել առ Ց. Գ. ՓԱԼԱՎԱՇԵԱՆ, Տեսուչ վարժարանին։ 50—17

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐ

ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԴԻՒՐԻՆ,

ԱՆՍԽԱԼ

ԵՒ ԱՆՇՓՈԹ

Հաշուակալութեան այս նոր մեթոդը, կրկնատոմարի հիմերուն վրայ հաստատուած, երկարատեւ փորձերով պատկուած, ամսական փոխանցում, տարեկան հաշուեկշռի, տոկոսաւոր և անտոկոս ընթացիկ հաշիւները հանելու և ամէն գործառնութեանց անհամեմատ դիւրութիւններ ընծայելով հանդերձ ժամանակի և աշխատութեան ասերեւակայելի խնայում մը կը պարունակէ իր մէջ, այնպէս որ ամբողջ ամսուան մը աշխատութիւնը կարելի կ'ըլլայ Մէկ ժամէն աւարտել։

Այս նորագիւտ մեթոդը վստահաբար կը յանձնարարուի սեղանաւոր, վաճառական, գործապետ, հաշուակալ-գրագիր դասակարգերուն, մէկ խօսքով ամէն անոնց որք հաշիւ ունենալու կամ բռնելու հարկին մէջ են։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐը 3-4 դասով միայն կարելի է սորվիլ, որու փոխարէն պէտք է վճարել միայն մէկ լիրա օսմ.։

Դէպք եղած բացատրութիւններն ու տեղեկութիւնները ՅԷ կը տրուին։

Դիմել, ամէն օր մինչեւ կէս օր, Առեւտր. վարժարան. Բանկալթի, Հարպիւէ աղբիւրին դէմ։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐի Հեղինակ-Ուսուցիչն անձամբ կ'երթայ ամէն անոնց որք դիւրութիւն չունին վարժարան գալու։ Այս պարագայի մէջ իւրաքանչիւր այցելութեան համար մէկ մէճիտ պիտի վճարուի իբր ճամբու ծախք։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐի մասին գաւառներէն մեզ եղած հարցերուն հանութեամբ կը պատասխանենք, եթէ նամակին մէջ դրոշմաթուղթ (փուլ) մը ծրարելու յօժարած ըլլան։

Դասերն ինչպէս և թղթակցութիւնները կ'ըլլան Հայ. Օսմ. և Ֆրանս. լեզուներով։

Պարապ յոգնութիւն չի պատճառելու համար ըսենք նաեւ թէ ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐը արդէն կրկնատոմարի դրութիւնը գիտցողներո՛ւն կը վերաբերի։

Տոմարակալութիւն սովրիլ փափաքողք մեր կիրակնօրեայ դասերուն կրնան հետեւիլ, որոնց վերսկսումը պիտի յայտարարենք ընդհանուր։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Առեւտր. և Լեզուագ.
վարժարանաց Բանկալթի.
24—30 ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

ԿԱՐԵԻՈՐ

Ակռաներու խանգարումները ամանելի ցաւեր պատճառելով ծամողութիւնը կը դժուարացընեն, ուրկէ յառաջ կու գայ ստամոքսային տկարութիւն, որուն հետեւանօք պէս պէս հիւանդութիւնք։ Հաստատուն ակռաներ ունենալու համար պէտք է դիմել իր ճարտար մասնագէտին՝ որ արհեստին տուած նուրբ միջոցներովը խնամելով, հաստատուն վիճակի մէջ կը դնէ զանոնք։

Այս կարգէն է Բերա Ագա Ճամիի կողմը «Լիւքսէմպուրկ» սրճարանին կից 124 թիւ տունը բնակող Ատամնարոյժ ՄԻՆԱՍ Էֆ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ, որ իր մասնագիտական ճարտարութեամբը և ուղղամտութեամբը արդէն շատերուն համարումը գրաւած ըլլալով, իրեն դիմողները ամէն կերպով գոհ պիտի մնան։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր. կէս օրէն վերջը ինչպէս նաև կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։ Գիները խիստ չափաւոր են. աղքատներն ալ ձրի կը դարմանէ։ 5—10

ՄԱՄՈՒԼԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՑԵԼԻ ՕՍՄԱՆԻՑԵԼՏԷՆ

ԵՐԳԱՆՄԸՇ ՎԷ ՖԻԼԻՊԷԼԷՄԻՇ

ԷՆ ԱԼԷԱ.

ԶԷՅԹՈՒՆ ԵԱՂԼԱՐԸ

Մէնէքշէ բաեիւալը Օսմանը միւրեքքէպլէրի վէ սարիէ մուխթէրիի կիրիտի Արմէտ Շէվզը պէյ թարաֆընտան պու տէֆա իխթիրա իտիլէն «ֆիլիբէ» ալէթի վասրթաը իւէ, ուսուլը ֆէննիսի տարէբնտէ երգանմշ վէ սիւրիւմիշ վէ միտեի իխլալ իտէնէք հէր նէվի մէվատաը էճնէպիյէտէն արթ վէ պէրի գըլընմշ խալիս վէ նէֆիս զէյթունի եաղլարը մէվզը ֆիրուսթա վազ օլունմուշ մբր։

Պունուն խիլաֆընը ֆէննէն իսպաթ իտէնլէրէ՝ իմալաթխանէ թարաֆընտան 50 օսմանլը լիրասը վէրիլէճէի տախի թէահհիւտ օլունուր։ Իշպու եաղլարընն կէրէք նէֆասէթինի վէկէրէք ֆիտրաճա էհվէնիյէթինի թէհրիւպէ իթմէք խութէնէն էզպասը մէզաքա՝ տէրունինտէ աթիզ եարբմ գըրէ զէյթունի եաղընը հավի վէ չիշէնին աղը մուխթէրիի Կիրիտի Ահմէտ Շէվզը մէօրի իւէ մմհուր գաբալը չիշէլէրէտէն պէհէր ասէտի 5 ղրուշ ֆիեաթլա սաթըլմագտա մբր։

Եաղ իսկէլէսինտէ 29 նիսէրլու Նիգօլաքի Բաբատօրլօնդն մաղազասընա միւրաճաաթ պույրուլմասը իլան օլունուր։

Գ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Բէրա Մեծ Փողոց Պոն Մարշէ դէմաց, 347

Բարիզէ նոր հասած ըլլալով հաստատած է իր դարմանատունը ի Բերա, ուր կը դարմանէ ամէն տեսակ բերնի հիւանդութիւններ և ակռաներ ըստ ամենավերջին դրութեան կատարելագործեալ գործիքներով։

ԶՐԻ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ կարօտելոց համար Զորքջլարթի օրերը առաւօտէն մինչ ցորեկ։ 25—16

Լ'ԻՆԻՈՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՃԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻՂՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷԷՍՍԻՍ ԻՏԻԼՄԻՇ

Բարիստէ Բլաս Վանտօմտա, 9 նօմէրօլու տաթրէի խուսուսի։

ՀԱՅՐԻՔ ՇԻՐՔԷԹԻ

Սէրմաեէ վէ իխթիւաթ 107,000,000 ֆր.
Սէնէնին մագպուզաթը 21,000,000 »
Էօտէնէն զիեան 252,000.000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին զըյմէթի 19,000,000 »

ՊՈՒ ՇԻՐՔԷԹ ղաեէթ միւսաիտ չէրաիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայտ իտէր

ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տախի միւթէլիֆ սուրէթտէ վէ խուսուսի էհվէն։

ֆիեաթլա էօմիւր սիկուրթա իտէր։

ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆԳԱՍԸ Ղ«Պանգ Օթթօման» օլուպ, Սթանպօլ Ամանսը տախի Կալաթատա «Պանգ Օթթօման» գարշըսընտա մբր։

ԷՕՄՐԻ ՇԻՐՔԷԹԻՆ

Սէրմաեէ վէ իխթիւաթ 153,000,000 ֆր.
1900 մագպուզաթը 17,000,020 »
Էօտէնէն զիեան 120,000,000 »
Սիկուրթալը էօմիւր 260,000,000 »

ՈՒԷՍԴԸՐՈՆ

ԲԱՐԼԱՍՔԼԻՕՆԷՆ ԳԱՐԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍԵՑԱԼ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ

1851ՏԷ ԹԷԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՃԸ ԻՆՍԻՒԻՆՋ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թազմիկ օլունան զիյանլարընն մէճմուի	ֆունկ. ֆրա	6,000,000
Մէվճուտ ագչէ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Թէամիլէն թէէսիյէ օլունմուշ սերմայէ	» »	410,000

Թուրքիա չիւպէսինին միւտիրի ումումիսի. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Իսթանպոլ, Պահէ Գարու, Անանիասի խան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թաշրաարատա իշկիւզար վէ միւթէպէր աճէնթէլէր արանըլմագտա մբր

ԻՄԹԱՒ.— Շէրիմիզին էն մասրուֆ Ֆրանսըզ վէ Աման գումբանիալարընն սերմայէսի հասըլաթընա նիսպէթէն 100 % օլուսը հալտէ Ուէսթրընքի 125 % տիր։ Իմթէ պու հաշիպաթ Ուէսթրընն բազիպլէրինէ թէֆէվվիւզ էթմէյէ պէկօյիւբ թէէմինաթ մբր։

ՍԻՆԿԷՐԻ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ՍԻՆԿԷՐի ընկերութիւնը իր հռչակաւոր մեքենաներէն մինչեւ յարդ 18 միլիոն մեքենայ ծախած է։

Սինկէրի ընկերութիւնը զանազան արուեստահանդէսներու մէջ 400է աւելի չքնաղագոյն մրցանակ առած է։

Սոյն անհուն յաջողութիւնը զորս և ոչ մէկ ուրիշ ընկերութիւն կարողացած է ձեռք բերել, ՍԻՆԿԷՐ մեքենայից գերազանցութեան արդիւնքն է։

Կեղծերէն զգուշացէք. Սինկերի ճշմարիտ մեքենաները կը կրեն իրենց վրայ դիմաց զետեղուած յատկանիշը և կը ծախուին միմիայն ի վաճառատանց

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐԻ

ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ, ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՐՔԱՅԻՆ, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆԻՆ, ԵՒԼՆ.

Արեւելքի համար ընդհանուր վարչութիւն, Բերա, Գումպարաճի փողոցին անկիւնը գտնուած շէնքը։

Վաճառատունք ի Պոլիս՝ Բերա, Մեծ փողոց, Կալաթա Սերայի Լիսէին դիմաց։ Զալաթիա՝ Գարտաքէօյ Թրամվէյի կայարանին դիմաց։ Պոլիս՝ Սուլթան Համամ և Սուլթան Պայազիտ։ Մասնաճիւղ՝ գաւառաց բոլոր քաղաքներուն մէջ։

ԳՈՒՆԻ ԼԻՈՆԷ
ԹՈՎԻԿՈ ԹԷՍԻԿԻ 1863
ԱՌՈՒՆԻ ՇՈՒՐՋ ՕԼՈՒՆԱՆ
ԹԷՄԱՄԸ ԻՒԼԷ ԱՄՈՒ ՕԼՈՒՆԱՆ
ՍԷՐՄԱԵԷՍԻ 250,000,000 ՖՐԱՆԳ

Մարդիկ կրնան ամէն տեսակ բերնի հիւանդութիւններ և ակռաներ ըստ ամենավերջին դրութեան կատարեալ գործիքներով։ Մանաւանդ ակռաներ ունենալու համար։ Գիները չափաւոր։ Հաստատուն ակռաներ ունենալու համար։ Ամէն տեսակ բերնի հիւանդութիւններ